Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 136. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ЧЕРВНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 24, 1953. No. 136. VOL. LXI.

ЗАКОНОДАВЦІ НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ПОШИРЕННЯ ВЛАДИ ГОЛОВИ ШЕФІВ ШТАБІВ

Вашингтон. — Комісія урядових дій в Палаті Репрезентантів не погоджується на внесок уряду, згідно з яким голова об'єднаних шефів штабів мав би поширену владу і на інших шефів окремих штабів, які досі мають повну автономію. Комісія погоджується прийняти урядовий плян реорганізації військових штабів, але з цього пляну виключає той пункт, який поширював би владу голови об'єднаних шефів штабів і на всіх чотирьох шефів штабу: армії, летунства, маринарки та морської піхоти. Цей плян реорганізації мав би ввійти в життя 30 червня, якщо його ухвалять обидві парляментарні палати. На таке рішення цієї комісії мав вплив і голос бувшого президента Герберта Гувера, який проти поширення влади голови об'єднаних шефів штабів. Цей плян передбачує також організацію шістьох заступників секретаря оборони, які перейняли б цю працю, яку досі сповняє окрема група директорів та окремі комісії. Вирішальне голосування комісії в цій справі має відбутися ще цього тижня, щоб Палата Репрезентантів могла голосувати ще перед кінцем цього місяця.

Сенат продовжив закон про відшкодування за смерть або покалічення під час праці за морем

Вашингтон. — Сенат одноодушно продовжив закон, який накладає обов'язок на уряд ЗДА давати відшкодування за смерть або покалічення тих робітників, що працюють на військових спорудах за морем. Цей закон обов'язував тільки до 30 червня ц. р., і департамент оборони домагався, щоб його продовжити, бо інакше робітники не хотіли б працювати на військових спорудах у Туреччині, Савд Арабії, Гренляндії, Марокко, Азорах, Лабрадорі, Ісляндії та в Кореї. Цей закон має ще ухвалити Палата Репрезентантів, яка прийняла його ще 2 червня, але тепер треба вирівняти ті зміни, які прийняв Сенат.

Дискусія про книгозбірні поширюється

Лос Анджелес. — Голова американського об'єднання бібліотек, Роберт Давис, у справозданні з нагоди 72-гої річної конференції об'єднання, що відбудеться в Лос Анджелес, гостро виступив проти контролі над книгозбірнями. Крім свого службового становища в бібліотечній ділянці в Ілінойс, Р. Давис є членом комісії закордонної книжки при департаменті стейту — тож його голос в справах книги вважається за міродайний. Давис закликав 21,000 членів об'єднання протиставитись „Меккартизмові" та „обмеженню обігові ідей". Об'єднання повинно „боронити права вислову", загарантованого Конституцією, говорить заклик, що має назву „Свобода читати" й що його поширено по країні. — Одночасно провадиться далі перегляд книгозбірень державного департаменту закордоном, при чому з бібліотеки амбасади ЗДА в Копенгагені усунено 6 книжок, затримуючи всюди популярні видання люблених закордоном американських авторів.

ГРУПА ПРАЦІВНИКІВ НАТО В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — У місті гостювала група працівників прилюдної інформації шістьох країн НАТО, яка відбуває двадцятиденну подорож по ЗДА. Група виявила велике зацікавлення працею цивільної оборони матрополії, побувавши в головній квартирі цивільної оборони та оглянувши розбудову цієї оборони у різних частинах міста.

Суддя Франкфуртер вияснює своє становище в справі Розенберґів

Вашингтон. — Суддя Верховного суду Фелікс Франкфуртер опублікував, чому він не голосував з більшістю суду за тим, щоб відкинути відложення кари смерти над Розенберґами, яке зарядив був суддя Доґлес. Франкфуртер заявляє, що Верховний суд одноодушно признав, що суддя мав право стримати виконання смертного вироку. Франкфуртер не голосував з більшістю суддів, бо не міг за короткий час переконатися, який закон треба б застосувати до випадку Розенберґів. Суддя Кавман повинен був вияснити суддям присяжним, що вони повинні визначити були кару смерти, коли засуджували Розенберґів. Вияснення судді після виконання смертного вироку має вже тільки „історичне" значення, але воно може причинитися до кращого виміру справедливости в майбутньому, заявив суддя Франкфуртер.

ГЕН. ВАНДЕНБЕРҐ ЩЕ ПРО НЕБЕЗПЕКУ СКОРОЧЕННЯ ВИДАТКІВ НА АВІЯЦІЮ

Вашингтон. — Шеф штабу повітряних сил, ген. Г. С. Ванденберґ виголосив промову у Аеро-клюбі, у якій, нав'язуючи до близького вже відходу з свого становища, вказав на небезпеку покладатися на „нову зброю". Промовець пригадав, що багато осіб пов'язують нову зброю з можливостями під час війни. Маючи цю зброю, повітряні сили можуть вжити її для швидкого переможного закінчення війни. За думкою шефа штабу повітряних сил, таке переконання вплинуло на проєкт зменшення видатку на повітряні сили у бюджетному 1954 році, що починається 1 липня. Промовець, говорючи про тих, що перебільшують потужність нової зброї, пригадав, що найвищі державні достойники заявляли прилюдно про величезні можливості бомбовика, що має атомову бомбу. Потужність цієї зброї, за думкою тих мужів, непомірно зросла в порівнянні з станом під час другої світової війни. Проте, згідно з листом секретаря оборони Ч. Е. Вилсона (як про це заявив репортерам голова сенатської комісії асиґнувань, сенатор Г. Ферґусон), „немає потреби додаткових асиґнувань, чого вимагає ген. Ванденберґ". Програма на наступний бюджетний рік, як твердить секретар оборони, задовільно передбачує усі потреби розбудови повітряних сил й не вплине від'ємно на зростання військового летунства, яке, що постійно пригадує ген. Ванденберґ, повинно осягнути склад 143 крил.

ЗАХІДНА УКРАЇНА ВСЕ ЩЕ „ЗАПРЕТНА ЗОНА" ДЛЯ ЧУЖИНЦІВ

МОСКВА ПОЛЕГШУЄ ПОДОРОЖУВАННЯ ДИПЛОМАТІВ В ДЕЯКИХ ЧАСТИНАХ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ

Москва. — Совєтське міністерство закордонних справ поінформувало американську та інші закордонні амбасади в Москві про полегшення обмежень для подорожування дипломатів і чужинців в деяких европейських й азійських районах Сов. Союзу, залишаючи в силі заборону відвідувати зах. області України, український чорноморський порт Миколаїв, Балтійські країни та низку інших, головно прикордонних міст Совєтського Союзу. Засадничо не скасовано обмежень подорожувань для чужинців до 25 миль навколо Москви, але рівночасно проголошено низку полегш для подорожування в інші райони. Згідно з новими постановами, закордонні дипломати й чужинці матимуть тепер право подорожувати й відвідувати столиці України й Білорусі, Київ і Мінськ, відвідини яких були заборонені розпорядком з 16 червня 1952 року, зможуть подорожувати здовж ріки Волги та транс-сибірським експресом з Владивостоку до Москви, відвідувати міста Ташкент, Самарканд, Бухару і Алма Ату в центральній Азії. Заборону подорожувань та відвідин вдержано в повній силі відносно Балтійських країн, а дальше відносно широкої на 15 і пів миль смуги здовж совєтського кордону з Фінляндією, Норвеґією, Туреччиною, Іраном і Афганістаном та відносно цілої Західньої України. Крим можна буде відвідувати, за виїмком міст Севастополю і Феодосії. Ці полегші в подорожуванні чужинців по Совєтському Союзі інтерпретується в західніх дипломатичних колах як черговий крок Москви для відпруження відносин між Сов. Союзом й західн. країнами, а у Вашинґтоні вже розглядають можливість скасування всіх обмежень для подорожування совєтських дипломатів і громадян, встановлених минулого року у відплату за обмеження рухів американських дипломатів в Совєтському Союзі. Всілякі коментарі викликає факт вдержання заборони відвідувати закордонними дипломатами Балтійські країни й Західню Україну. Інші обмеження відносяться тільки до важливих індустріяльних і стратегічних центрів, до яких можна до деякої міри зарахувати Балтійські країни. Натомість заборона відвідувати Західню Україну може бути подиктована тільки внутрішніми обставинами на тих територіях.

15,000 УКРАЇНЦІВ В ШІКАҐО МАНІФЕСТУВАЛО В РОКОВИНИ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

КОНҐРЕСМЕН КЕРСТАН ВВАЖАЄ УКРАЇНЦІВ ЗА АТОМОВУ БОМБУ ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ ТА ДОМАГАЄТЬСЯ ДЛЯ НИХ ПРАВА НА САМОСТІЙНІСТЬ

Шікаґо. — Телефоном Р. І. С.) — Коло 15,000 українців шікаґовської метрополії взяло участь в імпозантному маніфестаційному поході головними вулицями Шікаґа минулої неділі, 21-го червня, відзначаючи цим роковини страшного голоду в Україні, зорганізованого Москвою 20 років тому в народовбивчих цілях. Головним промовцем на маніфестаційному вічу, яке відбулося на закінчення походу під голим небом в парку Гумболдт та в якому взяло участь вже коло 25,000 осіб українського й неукраїнського походження, був конґресмен Керстен з Вискансин, автор відомої резолюції Керстена до Акту Взаємної Безпеки, що признає 100,000,000 долярів на допомогу політичним втікачам зпоза залізної заслони. В своїй промові він твердив, що потенціяльна сила українців є більша від атомової зброї та що власне український визвольний рух може розсадити залізну заслону. На закінчення своєї промови конґресмен Керстен домагався визнання Америкою та вільним світом права українського народу на самостійне державне життя.

Маніфестацію в Шікаґо попередила інтенсивна підготовка та пропаґанда українських терпінь під большевицькою окупацією й українських визвольних змагань. В день маніфестації з самого рана по головних вулицях міста постійно кружляли автомобільні колони, що відповідними написами й закликами вияснял и причини й цілі маніфестації. Сам похід почався й вийшов із залі школи Шопена та йшов вулицями Райс, Вестерн евеню до Норт евеню й по ній до парку Гумболдта, де відбулось маніфестаційне віче. Похід простягався на приблизно дві милі. Маніфестаційне віче в парку відкрив, з'ясовуючи його причини, голова Маніфестаційного Комітету адв. Роман І. Смук, колишній директор ЗУАДКомітету в Европі та відомий громадський діяч. Великі простори парку були залиті непроглядними масами народу, українців і американців, що уважно слухали передаваних голосниками промов. Крім конґресмена Керстена, промовляв на вічу українською мовою ред. Юрко Степовий, відомий теж із своїх дописів та статей у „Свободі". Ред Ю. Степовий, що сам був наочним свідком голодової катастрофи в Україні, згадував і про ту велику моральну допомогу та підтримку, яку дали тоді голодуючій Україні американські українці своїми масовими протестами. В результаті маніфестації ухвалено резолюції, що їх конґресмен Керстен пообіцяв зголосити до Конґресового Протоколу. Маніфестацію в парку започатковано американським і закінчено українським національними гимнами.

Під час маніфестації роздано велику кількість летючок англійською мовою з висненням про московське народовбивства в Україні та про українську визвольну боротьбу.

Понад три тисячі учасників на маніфестації в Нюарку

Нюарк. — З Громадського Комітету, що влаштовував маніфестацію в 20-ті роковини зорганізованого Москвою голоду в Україні, вияснюють, що в тій маніфестації взяло участь понад 3,000 осіб, як це доказують роздані й звернені конвертки з грошевими пожертвами від учасників, як теж інші достовірні підрахунки. Під час маніфестації, зокрема під час походу вулицями міста, роздано багато тисяч летючок англійською мовою, вияснюючи причини тієї маніфестації. На самій маніфестації, крім промовців, згаданих у вчорашньому повідомленні виступали ще посадник Нюарку п. Ліо П. Карлін та республіканський кандидат на губернатора стейту Ню Джерзі п. Роберт Л. Трост.

МЕК КАРТІ ГОВОРИТЬ ПО-РОСІЙСЬКОМУ

Сиракюз, Н. Й. — Сенатор Мек Карті в Сиракюз стрінувся з паном Серґеєм Н. Гріном, і довідавшися, що він народжений у Росії, почав з ним говорити по-російському. Його російська вимова невірна, цієї мови навчився сенатор із пластинок, які видала американська армія.

ПРЕДСТАВНИК ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕРА В ТАЄМНІЙ МІСІЇ ДО КОРЕЇ

Асистент Державного секретаря Волтер С. Робертсон прощається піднесеним капелюхом зі своїми приятелями, виїжджаючи з аеродрому у Вашинґтоні, як особистий представник президента Айзенгавера й державного секретаря Доллеса, в таємній місії до корейського президента Синґмана Рі. Хоч подробиці тієї місії таємні, проте не є жадною таємницею, що її причиною є корейський спротив проти плянованого договору про перемир'я з комуністами.

КОМУНІСТИЧНИЙ ТЕРОР ШАЛІЄ В СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Берлін. — У зв'язку з низкою актикомуністичних заворушень в совєтському секторі Берліну та в інших містах совєтської зони, в цілій Східній Німеччині шаліє тепер нечуваний там ще досі комуністичний терор, що має на меті відібрати німцям охоту до дальших виступів проти комуністичного режиму. Згідно з офіціяльними повідомленнями та з твердженнями втікачів, у зв'язку з заворушеннями досі „леґально" розстріляно 22 німців, в тому одного посадника міста, але не відомо ще, скільки досі розстріляно „надзвичайним порядком". Рівночасно переводяться масові арешти, головно між робітниками та бувшими військовими старшинами. Згідно з твердженнями втікачів, продовжуються в Східній Німеччині далі заворушення, хоч тепер вони вже не мають такого масового характеру. Тимчасом Центральний Комітет німецької комуністичної партії проголосив, що східно-німецькі роботники „в останніх днях мали деякі причини до невдоволення" й тому він заповідає „новий курс", обіцюючи підвишку заробітних платень, зменшення виробничих нормів, більше товарів широкого вжитку, ліпші помешкання та кращу суспільну опіку. Очевидно, що ніхто з робітників в ті обіцянки не вірить.

Українець командує совєтською окупаційною армією в Німеччині

Берлін. — В міжнародних дипломатичних колах намагаються знайти вияснення на те, чому Москва, звільнивши з посту головного командана совєтських окупаційних військ в Німеччині росіянина ген. Чуйкова, призначила на його місце українця ген. Андрія Гречка. Загально вважають, що ген. Чуйков, як росіянин, мав більші повновласті й становив більший риск для безпеки, тоді коли „молодший брат" ген. Гречко має далеко більше зв'язані руки й легше може бути контрольований партійними органами.

НТШ І ВУАН РІШИЛИ ВІДБУТИ СПІЛЬНИЙ НАУКОВИЙ З'ЇЗД

Ню Йорк. — З поінформованих джерел довідуємось, що дві репрезентативні українські наукові інституції, Наукове Товариство ім Шевченка й Вільна Українська Академія Наук рішили відбути спільний науковий з'їзд, для вшанування 80-ліття НТШ і 35-ліття ВУАН. З'їзд має відбутися з кінцем цього року, правдоподібно в Ню Йорку. Його точна дата й програма будуть своєчасно проголошені. В українських не тільки наукових, але й загально-суспільних, колах привітали це рішення з великим вдоволенням, вважаючи його за один з рішальних кроків для затіснення співпраці в українському науковому світі, що матиме свій вплив і на дальшу консолідацію загально-українського життя у вільному світі.

Можливе поважне скорочення федеральних працівників

Вашингтон. — Урядово повідомлено про плян позбавлення охоронности цивільної служби, багатьох „додаткових" федеральних працівників. Про це сповістив кореспондентів керівник комісії цивільної служби, Ф. Янґ, додавши, що плян може бути здійснений вже в найближчому часі, після того, як його затвердить президент Айзенгавер. Передбачено переглянути службове положення 134,000 федеральних працівників, що з них 66,000 зайняті тепер в країні, а 68,000 закордоном. Перегляд цей не торкатиметься ветеранів, які не будуть позбавлені охоронности цивільної служби. Ф. Янґ не вияснив кореспондентам, яке число з усіх 134,000 працівників може бути усунене, але, як приклад, навів знаний йому розгляд 8,000 випадків, при чому виявилось, що у 1,600 випадках можливе усунення працівника. Особи, що про них мова, займають такі найрізніші становища в федеральній службі, які засадниче не підлягають привілеям цивільної служби, хоч діяння цих привілеїв поширилося й на них з 1947 року, згідно з розпорядженням президента Трумана. За думкою керівника комісії цивільної служби, позбавлення охоронности змінить положення в ділянці федеральних урядів і поширить повновласті департаменту, який матиме більший вгляд в справи службовців.

АЛЬЯНТИ НАМАГАЮТЬСЯ ЗДОБУТИ КОРЕЙЦІВ ДЛЯ СПРАВИ ПЕРЕМИР'Я

Токіо. — Альянтське головне командування на Далекому Сході та альянтські політичні кола докладають всіх зусиль, щоб здобути корейців для справи плянованого перемир'я з червоними та дістати від них ґарантії, що вони респектуватимуть те перемир'я, якщо воно буде підписане. В тій цілі генерал Марк Кларк, альянтський головний командант на Далекому Сході, відбув вчора знову наради з південно-корейським президентом Синґманом Рі й хоч опісля він заявив на пресовій конференції, що ці наради були „заохочуючі", проте не виявив жадного конкретного результату з них. Намагання ген. Кларка в цій справі продовжували вчора спеціяльні післанці президента Айзенгавера й державного секретаря Доллеса з Вашинґтону, а саме шеф штабу Армії ген. Лотон Колінс та асистент державного секретаря Волтер Робертсон, в товаристві кількох інших дипломатів. Робертсон мав привезти зі собою спеціяльні листи від президента Айзенгавера й секретаря Доллеса до президента Рі ,в яких ці американські державні мужі з одного боку попереджують південно-корейського президента та його уряд, що вони твердо рішені завершити й перевести в життя теперішні заходи в справі перемир'я, та з другого року перестерігають корейців перед великою загрозою й небезпекою, якщо б вони здійснили свої погрози та продовжували війну, не зважаючи на перемир'я. Президент Рі вже в розмовах з ген. Кларком мав виявити до деякої міри лагідніше становище й готов евентуально погодитися на перемир'я, якщо дістане ґарантії, що всі чужі війська, зокрема комуно-китайські, будуть відкликані з корейської території, що передбачена договором про перемир'я політична конференція впродовж трьох місяців після підписання перемир'я вирішить позитивно справу об'єднання Кореї та що альянти продовжуватимуть війну за визволення Кореї, якщо б конференція не потрапила тих справ вирішити. Ген. Кларк на пресовій конференції в Сеул після нарад з президентом Рі знов повторив, що він має повновласті підписати договір про перемир'я без уваги на становище корейців, хоч альянтам, очевидно, залежить на тому, щоб корейці на це перемир'я погодились.

Уряд Британії називає акцію корейців „зрадою"

Лондон. — Уряд Британії переслав очолюваному президентом Синґманом Рі урядові Корейської Республіки окрему дипломатичну ноту, в якій гостро протестує проти звільнення північно - корейських полонених з таборів, називаючи цю акцію „зрадою". Прем'єр Черчил відчитав текст ноти в Палаті Громад і опісля у дальших вияснениях не тільки твердив, що Англія нічим не зобов'язалась „завоювати всю територію Кореї й передати її під владу пана Синґмана Рі", але й натякнув на евентуальне вжиття сили, щоб заставити корейців погодитись на умови перемир'я. В ноті сказано, що Британія була „потрясена" вісткою про „зрадницьку акцію" в справі звільнення полонених та порушення влади альянтського командування. З дальших вияснень Черчила виходить, що ця нота була передана корейському урядові в порозумінні з Вашинґтоном та з метою підтримки теперішньої американської акції, щоб заставити корейців погодитись на устійнені в Панмунджом умови перемир'я.

Еспанія вітає плян американської допомоги

Мадрід. — Еспанські господарські кола й публічна опінія прийняли з великою радістю американську пропозицію признати Еспанії 226,000,000 долярів військової й господарської допомоги на 1953/54 бюджетовий рік, тимбільше в обставинах нової господарської кризи, викликаної в Еспанії довгою посухою. Еспанці здають собі справу, що ця допомога ще залежить від підписання договору про признання Америці права користування еспанськими військовими, морськими й авіяційними базами, але еспанська публічна опінія не бачить жадних причин, чому Америка не мала б такого права дістати. Американська фінансова допомога для Еспанії розв'язала б не тільки теперішню харчову кризу, але й допомогла б еспанській індустрії розбудувати й поширити свою продукцію, що вможливило б затруднення безробітних та загальне поліпшення економічного положення в країні. Для зустрічі харчевої кризи, еспанський уряд вже поробив конкретні заходи на закуп збіжжя в Америці, Канаді та деяких европейських країнах. На ці закупи Еспанія потребуватиме щонайменше 50,000,000 долярів, отже приблизно половину того, що вона сподіється дістати за ввесь експорт своїх продуктів.

ФРАНЦІЯ ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА ЗУСТРІЧ НА БЕРМУДАХ 8-го ЛИПНЯ

Париж. — Французький уряд повідомив формально уряди З'єдинених Держав і Британії, що він погоджується на те, щоб дату плянованої зустрічі голів урядів цих трьох великодержав встановити на день 8-го липня ц. р. В дипломатичних колах вважають, що Франція поспішилася з цим запевненням в переконанні, що до того часу вона вже матиме новий уряд, а коли б криза уряду продовжилася, тоді вона магла б бути заступлена відставленим, але діючим ще прем'єром Рене Маєр та міністром закордонних справ Жоржом Бідо ,хоч вони, не маючи вже повновластей Національної Асамблеї, не могли б мати теж рішального голосу. Крім того, французькі політичні кола виявляють деяке занепокоєння натяком прем'єра Черчила, що зустріч на Бермудах могла б відбутися евентуально й без участи Франції, якщо вона до того часу не спроможеться створити авторитетний уряд. Тимчасом, криза французького уряду продовжується, а новий кандидат на прем'єра, Антуан Піне ,обмірковує та обговорює з представниками партій можливості одержання потрібної більшости голосів в парляменті на прийняття його кандидатури. Піне приготовляє свою програму на підставі пляну, який предложили президентові Оріолеві всі дотеперішні прем'єри в повоєнному часі. Їх було вже вісім.

СВОБОДА — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — SVOBODA — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На пів року	5.25	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

ПОКАРАННЯ РОЗЕНБЕРҐІВ

„В Франції ведеться більша аґітація з приводу смертного присуду на Розенберґів в З'єдинених Державах, ніж з приводу її політичної та фінансової кризи", пише з Парижу до часописів Скрипс-Говарда їхній кореспондент, Р. Г. Шеффорд, змальовуючи при цьому сумний стан цеї „хворої людини" Европи, як назвав недавно свою країну один з її бувших прем'єрів.

Це тільки один з прикладів шаленої аґітації ненависти проти Америки, яку ведуть комуністи у всіх країнах цілого світу в зв'язку з Розенберґами. Але на що іти до інших країн. Вистачить прочитати промову адвоката Емануела Г. Блока, яку він виголосив тут, в Америці, на похороні Розенберґів, щоб зрозуміти безсоромність цієї протиамериканської діяльности. Адв. Блок, коли вже не міг видумати ніяких нових способів, щоб ще раз відтягнути виконання кари смерти для своїх клієнтів-шпигунів, Юлія і Етель Розенберґів, і коли присуд виконано, заявив, що „йому стидно, що він американець", а на похороні назвав саму кару „вбивством", невинних людей, якого то „злочину" допустилися — президент Айзенгавер, генеральний прокуратор Бравнел мол. та директор Федерального Бюра Інвестиґацій, Дж. Едґар Гувер. Це таке заявив адвокат, що заступав Розенберґів 26 місяців і користувався усіми можливостями американського судівництва, щоб змінити присуд і кару, що були вислідом судової розправи ,в якій головним прокуратором був жид. Теж жидом був і суддя, що по довгій і важкій розвазі покарав смертю шпигунів, що зраджували довгий час Америку в користь Кремлю, видаючи йому навіть тайни атомової бомби. До того ще до останньої мінути ждали в Білому Домі, чи Розенберґи не покаються і не виявлять своїх спільників та тих усіх тайн, що їх передали Москві, бо це було б врятувало їх від смерти і зменшило кару. Розенберґи одначе мовчали.

Чи був де на світі лаґідніший суд? Про вину Розенберґів нема ніякого сумніву навіть у тих побаламучених комуністичною пропаґандою лібералів, що домагалися заміни кари смерти, чи в тих, що є взагалі проти такої кари. Та ж комуністичний „Дейлі Воркер" цілком не займався процесом проти Розенберґів, а про смертний присуд подав тільки коротесеньку згадку, яку тепер американська преса передала в фотографічних відбитках. Пізніше, коли виявилось, що Розенберґи не зрадять тайни і не признаються до своєї шпигунської акції, як це зробив, наприклад, рідний брат Етель Розенберґ, то Кремль наказав повести світову акцію в „обороні Розенберґів".

Усе це відомі й доказані речі, а проте багато людей, що не є комуністами, далося зловити на комуністичні брехні в цій справі. Про невинних польських соціялістів-жидів, Віктора Альтера і Генрика Ерліха, що їх Кремль казав розстріляти без суду, мало хто в світі й згадував. А це ж були робітничі провідники, що боролись проти націстівської аґресії. Вони тільки не хотіли стати комуністами. За це одно вони заплатили життям. В їх обороні інтерпелювали в Сталіна такі особи ,як п-ні Рузвелт, яка тоді втішалась в Москві поватою, чи Вендел Вилкі, що його голос мав значення в Москві, проте це не помогло. Ерліха і Алтера розстріляли тайно й без суду, про що повідомив совєтський амбасадор Літвінов Вильсма Ґріна, президента Американської Федерації Праці. Департамент стейту ще дораджував Ґрінові навіть цеї справи не розголошувати ... Ніхто тоді не журився теж і дітьми розстріляних, що були в Ню Йорку. „Дейлі Воркер" писав тоді, що за ростріляними можуть жаліти тільки ті, що разом з ними „хотіли знищити Совєтський Союз та соціялістичну систему". Що Розенберґам доказано ,що вони хотіли знищити З'єдинені Держави Америки та американський демократичний лад, про це — річ ясна — комуністи та їх симпатики тепер мовчать.

Розенберґи ,як громадяни Америки, заплатили життям за зраду своєї країни та свою вірність Кремлеві. В очах комуністів та злочинців, що сидять на Кремлі, вони — герої, в очах американців та вільного людства вони — погані зрадники ,бо гірші, як заявив суддя Кавфман ,від звичайного вбивника ,бо за їх злочин готові заплатити ще своїм життям мільйони невинних людей, що теж підкреслив і през. Айзенгавер ,коли відмовився помилувати Розенберґів.

Після 50-річної корупції в нюйоркському порті

Скликання спеціяльної сесії стейтової леґіслятури Ню Йорку, майже одночасно з скликанням правильної сесії леґіслятури стейту Ню Джерзі, для ухвалення тільки одного закону, — вже саме, собою вказує на щось незвичайно важливе. За плянами двостейтової комісії, яка переводила слідство над прибережними підпільними злочинами, випрацьовано тепер однозвучний законопроєкт для припинення загально відомої у прибережних портах, а спеціяльно в порті Ню Йорк, корупції ,як серед робітників, так і серед підприємців. Ця корупція стала вже прямо чорною плямою на публічній моралі цілої нації.

З кінцем місяця червня обидві стейтові леґіслятури почнуть розглядати законопроєкт, що має на меті встановити спільну адміністрацію для пристані Ню Йорк — Ню Джерзі, положеної над обидвома берегами граничної ріки Гудсону і на сусідніх морських берегах з такими головними постановами: установити кодекс бизнесових засад для виключення публічного вантаження кораблів в корабельних доках, з одночасним заведенням суворих дозволів („лайсенс") для вантажних аґенцій, що послуґуються вантажними механіками („стіведорз") і дозволів для підприємств, що н а с т а н о вляють керівників для наймання робітників. З цим іде встановлення окремої поліції, відповідальної перед підприємствами й стейтовою комісією. Друга постанова — це скасування системи наймання робітників щоденно з-поміж товпи, яка на приказ наймачів „формується" (система „шейп оп"), без уваги на це, чи хто зголошувався до праці попередніми днями. Новий плян вимагає втримування списків робітників, що наперед зголошуються до праці, звичайно в порозумінні з юніями, до яких вони належать.

Оці головні засади в новім законопроєкті добре зрозумілі головно людям, що самі беруть участь чи то в праці, чи загалом і діянні на воднім фронті. Ці діяння й система, практиковані й толеровані владою впродовж пів сторіччя, загально відомі під спільним словом „ракетірства". Воно охоплює безправства в таких головних напрямках: організування ватаг складених з підпільних елементів і неробів для вимагання хабарів від портових робітників, керівників підприємств та приватних осіб ,що мають до діла з портом. Навіть особи й організації, що були затруднені під час розселення европейських скитальців, відчували на собі цю систему ракетірства. Ці ватаги опанували юнію корабельних робітників ,відому як „Міжнародне Товариство Прибережних Робітників", що охоплює 42,000 членів. Ватаги дійшли до такої сили, що нераз приневолювали стейтову владу і політичні чинники до уступок, головно перед виборами до різних законодатних тіл, при допомозі дарунків, складаних на виборчі фонди. Крім погроз, ватаги послуговуться злодійством, в т р и муванням незаконної льотерії для видурювання грошей від робітників, втримування аґенцій для продажу квитків на кінські перегони („букмейкінг"), позичкою грошей на лихву, приневолюванням частинного звороту платні за рекомендацію робітника до роботи, контролюванням списків платень в підприємствах. Дальше через викликування „диких" страйків, тобто страйків проти постанов у контрактах праці; через публічні напади на вулицях або просто вбивствами. Зорганізовані ватаги дістають таким способом $350,000.-000 річно для свого особистого вжитку і для втримування підпільного грабіжницького царства.

Ці факти вивела на денне світло спеціяльна нюйоркська стейтова слідча комісія, що працювала впродовж цілого року, переслухавши 2,200 свідків і списавши одинадцять мільйонів слів з їхніх зізнань. Для освідомлення публіки комісія подала до відома, що злочинність в нюйоркськім порті могла процвітати довгі роки тому, що цей порт охоплює такий обшир і такі ділянки бизнесового життя, що стейтова влада заслаба для втримання над ними контролі. Тому комісія прийшла до заключення, що владу треба поширити на інші стейти та зажадати співпраці федерального уряду.

Порт, відомий під іменем „Порт Ню Йорк", це ціла сітка водних шляхів, гирлів, лиманів, проливів, заливів, причалів, що довжиною охоплюють 750 прибережних миль, з найрізнороднішими побудовами, як: корабельні доки, залізничі станції, товарові маґазини на просторі: Йонкерс — Ню Йорк — Залив Ерітан, Н. Дж. Дві тисячі корабельних доків і різнородних складів обслуговує 12,000 кораблів і 850,000 подорожних річно. Через цей порт переходить одна четвертина морського вантажу З'єдинених Держав. Порт обслуговують 12 залізничних підприємств, 4,000 суден з різнородніми назвами, понад 2,000 корабельних підприємств і робітничих аґенцій. Кожного року порт Ню Йорк полагоджує бизнесу вартістю сім більйонів долярів.

Беручи все те до уваги, стає ясне, чому наладнання правових відносин у порті Ню Йорк таке важливе для цілої країни. Навіть президент Айзенгавер мусів згадати цю справу в одній із своїх недавніх промов пд час п'ятиденної об'їздки по стейтах.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 69 тисяч членів, є передова народна установа американських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

Іван Кедрин

Забули про господаря

Президент Айзенгавер, секретар стейту та генеральний секретар Об'єднаних Націй висловилися гостро проти акції корейського президента Сингмена Рі. „Ню Йорк Таймс" у першій обширній статті на своїй редакційній сторінці не скупив таких висловів, як „безвідповідальність", „найпоганіша тактика", „невдячність", „самоволя" і т. д. В усіх часописах світу, спрагнених миру (про червоний світ не говориться), були і будуть докори старенькому президентові корейців. І може навіть ті докори в різних конкретних справах слушні: зламання обіцянки, що він не робитиме ніякої самовільної акції без попередження командування Об'єднаних Націй, вилім із єдиного політичного фронту проти Москви й червоного Китаю, деморалізування збудованої американцями корейської армії проти-американськими масовими демонстраціями і т. д. В усіх цих конкретних випадках американці дійсно мають рацію. Але ці конкретні випадки, це наче дерева, що прикривають собою ліс. А цим лісом є основна проблема: Чи в Кореї іде війна за справу Об'єднаних Націй, Америки, Англії, Туреччини, чи може таки в п е р ш у чергу за справу Кореї? Чи про теперішність і будучність Кореї мають надалі знову рішати тільки Америка, Совєти, Індія і Бог зна хто, навіть карикатурна підсовєтська Польща, тільки не сама Корея?! І чи нинішня 3-літня кривава війна в Кореї, яка — правда — коштувала Америку вже 130,000 жертв убитими й раненими, але й усю Корею перемінила в край нужди і руїни, чи ця війна вибухла з вини Кореї та чи ведуть її американці виключно з самої вірности ідеалам волі?! Хто фактично засіяв зерно під криваве воєнне жниво? Хто взагалі впустив червону Москву до Кореї, звідки там узялася червона московська армія, що вишколила червоно-корейську армію у північній частині краю і дала зброю, старшин та московських „політруків"?!

„Було би весело, як би не було так сумно", каже приказка усіх народів і це пригадується, коли чути святе обурення з усіх сторін на корейців, які псують Об'єднаним Націям робити мир із червоним Китаєм (читай: Москвою), — безумовно знову же коштом Кореї. Бо Корея має бути не тільки надалі поділена тою самою злощасною 38-ою паралелею, що довела до нападу на південну Корею три роки тому, але має допустити на свою територію „мішану комісію" включно з кількасот офіційними комуністичними аґітаторами і військами про-комуністичної Індії для пильнування самих корейців, насильно втиснених у північній Кореї до червоної армії та ворожих комуні! І це все вирішується знову без попереднього зговорення про це передусім з самим урядом Кореї та знову без його згоди, ба навіть знову без його участи в переговорах.

Пишемо „знову", бо це не перший раз в 2,000-річній історії нині 30-мільйонового корейського народу. Перші історичні записки Кореї походять вже з 1-го сторіччя перед Нар. Христа. В 7-му сторіччі після Н. Хр. Корея є вже об'єднаним королівством. В новітніх часах є кістю незгоди між двома великодержавницькими потугами, Росією і Японією. За Корею фактично вибухла між ними війна в 1905 році, яка могла закінчитись повним і остаточним відрізанням Росії від Тихого Океану і східньої Азії, як би вже тоді ЗДА не були зробили фатальної помилки своїм посередництвом. На конференції в Каїро в листопаді 1943 р. Рузвелт, Черчил і Чан Кай-ші рішили, що Корея має бути знову „вільною і незалежною". Але ж сама Корея не була там репрезентована! І не було її в Ялті, де ті же Рузвелт і Черчил купили в Москви її приступлення до війни проти Японії ціною Кореї та припечатали той торг постановою в Постдамі про поділ Кореї на дві частини і віддачу північної частини краю — 48 і пів тисяч квадратних миль і 10 мільйонів населення — під окупацію червоною московською армією. 10 серпня 1945 року, вже ген після закінчення другої світової війни, вступили до Кореї червоні війська, тільки і виключно з ласки тодішнього американського уряду, який в ніяких вищеназваних актах, що торкалися долі-недолі Кореї, не питався її згоди і не допускав до нарад її представників.

Теж і тепер при осуді поступування корейського президента забувається про г о с п о д а р я Кореї. Забувається, що тут іде чейже про ніщо інше ,як про 30 мільйонів народу, що зазнав неймовірного горя не так під час другої світової війни, коли Корея була окупована Японією, як вже власне після неї, коли Америка впустила до Кореї червону армію! Забувається, що ці нещасні полонені, яких Рі випустив на волю, це теж корейці, тільки з отої північної частини, запротореної в совєтську неволю, бо проголошена 1 травня 1948 року в північній Кореї „Народна Демократична Республіка Кореї" це така сама „суверенна" держава, як ота Чехія і Польща, що тепер мають бути „невтральними" сторожами корейців.

Ясно, що не може бути порядку у світі, коли діються у ньому такі глибоко траґічні конфлікти і коли завжди ще можна вирішувати справи чужої країни, забуваючи про її господаря. Чим швидше згине доктрина про поділ світу і країн на сфери впливів і чим швидше переможе теза, що нема волі у світі, як довго не шанується волі кожного народу, тим швидше й Америка не матиме таких турбот, як їх нині має — з Панмунджомом і президентом Сингменом Рі.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Зенон Стефанів

Не потурати неладові

Фундаментом демократії на заході є підпорядкування меншости волі більшости, як і шанування думки меншости. А як у нас? Невдоволена меншість покидає дуже часто з будь-якої причини організацію і закладає нову. Ми не хочемо розуміти, що в нас завжди є більше моментів, що повинні б нас об'єднувати, ніж роз'єднувати. В понятті західної демократії можуть бути тільки політичні противники, а в нас обов'язково мусять бути політичні вороги! На заході є політичні партії, а в нас партійницькі групи і ґетта.

Це явище можна було завважити в останньому часі з приводу святкувань наших загально - національних пам'ятних днів, і воно відноситься до всіх наших нетолерантних партійних угрупувань, без огляду на це, чи вони демократи, радикали, ліберали, соціялісти, чи націоналісти. На це недомагання хочу звернути увагу загалу, щоб таким чином легше його усунути.

Як знаємо, з нагоди таких святкувань вибирають по громадах, святковий комітет, що відбуває безліч засідань. В кінцевому висліді той комітет часто розбивається, бо деяким членам комітету йдеться не про саме святкування, але головно про те, з якої партії має бути промовець. Коли ж єдність комітету вдасться затримати, то головний промовець часто говорить так, якби він виступав на мітінгу своєї партії, що теж не повинно бути.

Щоб не бути голословним, наведу конкретні факти, що заіснували в м. Нюарку, одному з більших українських середовищ в ЗДА.

В минулому році місцева філія УКК за ініціятивою одної політичної організації влаштовує в одному дні свято в честь Петлюри, Коновальця і Чупринки. Спроваджений докладчик почав свою промову від критики Гол. От. Петлюри ... Кілька місяців пізніше на Листопадовому Святі, влаштованому філією УКК, доходить до жалюгідного інциденту. Перед самим початком святкування два церковні хори, що мали виступити крім хору „Трембіта", підняли суперечку. Вислід: члени одного церковного хору вийшли із залі. Знову цього року річницю смерти Петлюри і Коновальця „шанувало" українське громадянство в Нюарку вже двома окремими святкуваннями: 24 травня Відділ ОбВУА під протекторатом філії УКК, 31 травня „Українська громада" — об'єднаний громадський комітет співпраці організацій міста Нюарку й околиці" — за ініціятивою ООЧСУ.

До цього часу було відомо всім, що філія УКК в Нюарку об'єднує всі місцеві укр. організації, — але показується тепер інакше, — бо вже починає „діяти" „Українська громада", що назвала себе об'єднаним громадським комітетом.

Вище наведені випадки не спорадичні. Хто слідкує за оголошеннями в пресі, може переконатися, що подібне діється також і по інших українських громадах в ЗДА, зокрема в Ню Йорку.

Коли цього сумного явища не припинимо, то не хочу бути злим пророком — в наступному вже році ширше громадянство перестане брати участь в таких „святкуваннях".

На мою, скромну думку президія Українського Конґресового Комітету повинна б негайно покликати до життя окрему комісію, зложену з людей партійно не заанґажованих, яка прослідила б ці речі й старалась їх наладнати. Коли б це їй не вдалось, то свої висновки повинна комісія подати до публічного відома, нічого не прикриваючи, щоб вкінці українська громада знала хто саме та з яких причин вводить заколот в українську спільноту.

Дальшим „завданням тієї комісії повинна бути координація по всіх філіях УКК наших загально-національних святкувань.

Анна Сивуляк (Филаделфія, Па.)

Завваги старої іміґрантки

Час до часу з'являються в наших часописах статті чи дописі про непорозуміння між старою і новою іміґрацією. Отже деякий розподіл на „стару" і „нову" іміґрацію існує у нас ще й досі. Границя між ними не тільки не затирається, але часом навіть дуже глибоко прорізується. Думаю, що вже крайня пора знайти лік на цю хворобу.

Стара іміґрація нарікає, що, мовляв, нові приїхали тут панувати та марнувати те майно, котре стара іміґрація придбала. Тому й не треба їх допускати до співпраці в старих товариствах, а вже в кожному разі не допускати їх до проводу. При цьому стара іміґрація забуває, як вона ще не так давно журилася, хто то перебере започатковану нею працю, та чи тут роджені її діти будуть продовжати давню громадську працю, зокрема ту, що допомагає визволенню України.

Та Господь знає, що кому дати. Ось „послав нам скитальців, що ,перейшли тяжкі іспити життя та приїхали до нас повні енергії та завзяття до праці. Чому ж нам не відкрити наших сердець і не обійняти новоприбулих наших братів та сестер та й не притягнути їх до будови того діла, яке ми започаткували?

Нова іміґрація їхала до Америки цілком певно з почуттям дружби до тих українців, що жили тут уже довший час. Як же це сталося, що відчуваємо, що нова іміґрація ставиться часом до старої легковажно, чи навіть з погордою. Мовляв, стара іміґрація нічого в Америці не зробила, бо старі іміґранти люди дуже малої освіти або й цілком неграмотні, і крім грошей їх ніщо не цікавить.

Треба над тою проблемою застановитися. Її не закривати і одверто, про неї в пресі писати, бо той боляк найменше загрожує, що його вже розрізано.

Так, це правда, що в Америці є між нами й такі, що

(Закінчення на стор. 3)

Г. Сова

ГОЛОД 1933 РОКУ

(1)

Страхіття голоду за час панування большевиків на Україні, наш нарід переживав двічі — 1921 та 1933 рр.

Перший голод охопив лише південну частину нашого краю: Одеську, Дніпропетрівську, Харківську й частково Полтавську области. Згадані території постигла велика засуха, — це було стихійне явище. Про цей голод цивілізований світ докладно був обізнаний і американська допомогова організація „АРА" спасла сотні тисяч, бо совєтський уряд прохав допомоги і, преса писала про нього. Вийшла в світ п'єса Куліша, під назвою „97", в якій згадувалось і про людоїдство того часу.

Протилежно діяли большевики в час голоду 1933 р. і до сьогодні — ні преса, ні урядові чи партійні кола СССР не промовили й слова про це. Голод тоді широко охопив: Крим, Кавказ і повністю Україну.

В часи цього голоду я працював в галузі сільського господарства е к о н о м істом-пляновиком і добре був обізнаний з причинами й обставинами, що призвели до лихоліття.

У 1927 р. затверджується перший п'ятирічний плян загального розвитку економіки СССР і як в той час вирішальну питому вагу відіґрувало с/господарство, то цій галузі і було відведено першочергове місце. В Державній пляновій комісії думки економістів: Базарова, Кондратова, Громана і інших безпартійних ґрунтувались на принципах поступових темпів як в галузі індустріялізації так і колективізації. Вони застерігали совєтський уряд, що при швидкому проведенні в життя того п'ятирічного пляну, обов'язково неминучі будуть економічні кризи в селі. Цю думку поділяли і деякі члени уряду того часу — Риков, Фрумкін, Смігла і інші праві опозиціонери, яких очолював М. Бухарін. Троцькистська група, навпаки, в и м а г а л а „сверхіндустріялізації" і сам Троцький говорив: „з села для індустрії необхідно взяти все, що лише технічно є можливим". Сталін і його однодумці Політбюра зайняли окрему позицію, що й привела Україну до занепаду.

Картину цієї політично-економічної сварки в кулуарах партійної верхівки подає академік Струмілін в книжці під назвою: „Плянування в СССР". (Між іншим до 1933 р. ця книжка в обласних і районових планових комісіях знаходилась як допомоговий методологічний матеріял при плянуванні а з того року була вилучена). За твердженням вищезгаданого автора, гіпотеза мінімального варіянта того пляну вимагала провести колективізацію на протязі 5 років всього на 15%, а не суцільну, як було закінчено на Україні за перші три роки, себто в 1930 р. Таку ж тактику Сталін застосував в справі темпів індустріялізації. Її економічний профіль був побудований виключно на матеріяльних м о ж л ивостях нашого села. Імпорт (ввіз) різного виробничого устаткування початкової промисловости базувався виключно на експорті різного збіжжя с/господарства, чим так була багата наша Україна. Золотими фондами в той час совєтський уряд не володів, бо колимське золото тоді ще не добувалось. Церковні цінності, що за декретом відібрані були ще в 1921 р., частково розкрадені та витрачені на загальну працю пропаґанди в особі Комінтерну. Залишалося одне — біле золото — наш український хліб і його настирливо та з жорстоким примусом почали забирати з села.

Хлібозаготівля посилилась в 1930/32 рр., коли для більшого успіху в цій праці, Москва, Ленінград і інші промислові центри, бачучи, що самі українські комуністи не зможуть виконати цієї „ударної праці", мобілізують — спочатку десять тисяч робочих-партійців, а потім ще двадцятьп'ять і направляють цю велику армію у наше село. Почалася так звана „викачка хліба". Зміст „викачки" був у тому, що не тільки останні кілограми зерна, а навіть гороху та квасолі відбирались під моральним, а часто й фізичним примусом. Не обходилось і без таких варварських заходів, коли в „упертого" (не бажав добровільно здати) селянина виломлювалась підлога в коморі чи то в хаті, а часто розвалювалась піч в хаті ,де можна було задержати не більше 50 фунтів зерна.

Багато селянин терпів й від „морального впливу". В школу або інше велике приміщення зганялись селяни відповідної дільниці села. Тут знаходились сільскі комісії по хлібозаготівлі в кількості 3-5 осіб. Спочатку говорять по черзі нудні та беззмістовні промови з закликом — „допомогти державі", а потім переходять окремо до кожного селянина і призначають йому таку кількість зерна, якої він не мав і від усього врожаю. Селянин блідніє, хреститься-божиться, що такої кількости не було і не має. Тоді переходять на „торгівлю", скільки він зможе „дати". Хто обіцяє відповідну кількість, яка комісію задовільняє, того відпускають, а хто цього не робить, держать до ранку, а то й цілий день. Зима 1931-32 рр. повністю була проведена в нашому селі на подібних „зібраннях".

В совєтській літературі з методології плянування, урочисто заявляється: „Плян є науково обґрунтована директива". Отож, в кожному районі, при допомозі агрономів-фахівців, складались хлібофуражні баляиси, де відбивався — валовий збір сільськоко-господарської продукції, а далі — вичислення на потреби харчування населення, худоби, засівні та страхові фонди і інші потреби. Наркозем подавав відповідні норми для людности і харчування худоби. Загальна валова продукція вираховувалась на основі статистичних спостережень за ходом врожаю, а головне — дійсного обмолоту. Цей метод і давав картину — району, области, республіки. Але з 1927 р. цей метод обліку в с/господарстві цілком засуджується, як „ворожий" і все пішло простішим шляхом — „на пролетарське око".

Це показую прикладом свого району. В 1931 р. валова продукція 8 головних зернових культур: яра пшениця, озима пшениця, жито, овес, ячмінь, гречка, просо й кукурудза досягла 20 тис. тонн. (округло). Плян з Полтавської области був доведений до нашого району в 30 тис. тонн. Районний виконавчий комітет доручив мені, як фахівцеві, обґрунтувати протести, що плян в 30 тис. тонн є необґрунтований й не реальний. Негайно одержали телеграфну лаконічну відповідь: „Вами не враховані лишки зерна у селян з прошлих років. . . " Обласна планова комісія мені окремо висилає листа з доганою ,що я вводжу в оману президію району.

Що ж робить Москва з тими українськими „лишками"? Роки 1929-30 викликують у ряді европейських держав та Америці економічну депресію. Щоб ще більше її загострити, совєтський уряд, залишаючи українське селянство зовсім без хліба, кидає його хліб по демпінґовим цінам на світові ринки. В цей час в Польщі наша пшениця продавалась за пуд (16 кг) по 30-40 коп.

Головною метою першого п'ятирічного пляну було: знищення куркульських господарств і на цій базі — колективізація села. Цілком закономірно ,що селянин ставив опір. Від пасивного спротиву, селяни місцями переходять у відкрите повстання. По Україні прокотилась широка хвиля арештів, виселення і мордування. В районовий „ЗАГЦ" почали надходити статистичні відомості про смерть з поміткою, що особа X. померла в тюрмі від розриву серця чи то іншої наглої хвороби. У родини відбиралось все, починаючи від верхнього одягу до білизни і вся сім'я вивозилась в призначене місце району. Більше 100 сімейств, в листопаді були вивезені на вісчаний ґрунт і там примусили їх рити землянки для свого житла. Та цей нелюдський засіб так і не був проведений в життя, бо з боку населення було велике співчуття до нещасних і вони в скорім часі розбіглись в різних напрямках. Пізніше всі вони були заарештовані і вивезені на північ Мурманську.

СУСПІЛЬНА СЛУЖБА

(2)

Сьогоднішнє змагання світу до доброго співжиття народів цілої земної кулі не так викликане, як це подано вище намаганнями гуманістів-мрійників, як перебігом останніх воєн. Це виявилось у допомоговій службі, взаїмній помочі, підмозі і медичній опіці тих всіх геройських народів, які вели „підпільну боротьбу в останній другій світовій війні. В той час, коли тодішній ворог пильно стережив кожний порух населення, з небезпекою життя ці народи вели велику акцію допомоги дітям, допомоги втікачам в утечі, забезпечення сиріт, як теж несли медичну допомогу раненим провідникам спротиву та й і союзним воякам — доказуючи в той спосіб, що ті завдання, якими займається Суспільна Служба передовсім, чи радше спеціяльно важливі для людського життя в найбільше важких обставинах.

Далі у випадках переможної війни, коли військові провідники намагаються забезпечити життя і здоров'я цивільного населення у звільнених районах, як теж розв'язати проблеми втікачів і виселенців, тоді знову виказується велика благодать, якою є Суспільна Служба.

З другого боку, переконує нас про важливість Суспільної Служби для затримання доброго співжиття народів факт, що ворог, який хотів опанувати нові землі, нищив на них передовсім установи соціяльної служби, щоб нещастям і голодом краще опанувати край. Один із учасників Міжнародної Конференції Суспільних Працівників (барон ван Гемста) сказав:

„Дуже добре знали Гітлер і його сателіти, які наслідки може мати голод. Вони хотіли захитати мораль народів і фізичну життєздатність, створюючи систему постійного голодування. Голод означає поворот до звіринности, до примітивної держави страху і пригноблення, коли тіло завертає до примітивних інстинктів, які є в людині, коли людина стає звіриною. Тоді людиною володіє тіло і вона стає більше продажна і менше відпорна на зло".

Таке саме злочинне завдання мав штучно викликаний Сталінською клікою голод в Україні в 1933 році.

Сьогодні розуміємо, бо переконались власними очима, що Суспільна Служба і Суспільні працівники відограють велику ролю в житті людей, якщо людство бажає бути гуманне, цивілізоване і жити в мирі.

Ми бачимо, що саме в воєнний час окремі народи і ціле людство думає про побудову і поширення Суспільної Служби. Ми бачили, як деякі народи, згадати бодай Англію, Францію й Австралію, почали організувати допомогу знищеним районам, як теж створювали у себе нові ділянки Суспільної Служби, чого не було в мирному часі.

Із Франції маємо такий офіційний звіт:

„Війна спонукала ввесь народ, а головно працюючі маси вирішити справу майбутньої безпеки. Це вимагає більшого виміру справедливости в розподілі народного приходу. Наслідком війни у Франції цей народний прибуток зменшився і тому вимагає більше раціонального розподілу, а це вже справа Суспільної Служби".

Подібний звіт маємо з Австралії з уст прем'єра міністрів:

„Навіть у час, коли Австралія була в лабетах війни, тодішній прем'єр признавав, що соціяльне забезпечення вимагатиме в повоєнний час опрацьованої програми Суспільної Служби".

Треба підкреслити, що суспільно - допомогове законодавство в різних народів актуалізувалось у повоєнний час, як теж у часи безробіття, чи інфляції. Заки починається війна і великі фонди витрачується на зброєння, тоді справа суспільного забезпечення відходять на бік. Але коли прийдуть перші воєнні нещастя: побурені доми, ранені, втікачі, евакуації, тоді негайно збільшується потреба Суспільної Служби навіть, коли вже закінчаться воєнні дії. Саме війна показує, як держава є залежна від свойого населення; велика праця Суспільної Служби розв'язує теж справу грошей.

Тепер пригляньмося повоєнному розвоєві міжнародної Суспільної Служби.

Після війни повстали різного роду міжнародні організації Суспільної Служби, як Міжнародний Фонд для Дітей (Інтернейшенел Чілдренс Емердженсі Фанд), Міжнародна Організація для Втікачів (Інтернейшенел Рефюджі Організейшен), Допомога для Палестини, Юнайтед Нейшенс Ріліф енд Веркс фор Палестайн Рефюджіс), як теж продовжують свою роботу такі організації, які теж зв'язані зі Суспільною Службою, як Міжнародна Організація Праці (Інтернейшенел Лейбор Організейшен), Економічна і Соціяльна Рада (Економік енд Сошел Кавнсил), так і сам Секретаріят Об'єднаних Націй в ділянці дорадчої станиці для допомогової акції, розшуків, програми співжиття народів і інших суспільних завдань. Велику працю виконала негайно після війни організація УНРРА, як теж міждержавний комітет для збігців (Інтерґовернементел Комітi фор Рефюджіс).

Але не лише організаціям із спеціяльним призначенням для Суспульної Служби завдячуємо поступ цієї ділянки. Наприклад, Світова Організація Здоров'я включила в дефініцію здоров'я теж і суспільні мотиви, підкреслюючи, що не може бути задовільного здоровного стану народів без запевнення загального співжиття і добробуту.

Теж і організація Поживи і Рільництва (Фуд енд Еґріколчер Орґанізейшен) признає важливість суспільної служби із спеціяльним застосуванням її для сільських районів, бо це допоможе справі прохарчування населення.

В час, коли дискутується справа підмоги для менше розвинених районів, мусить бути проведена суспульна служба поміж технічним персоналом для успішности його праці. Доки не здобудемо задовільного стандарту для ділянки постачання, не можна запевнити розвою іншим господарським ділянкам.

Справа несення допомогової акції в різних частинах нашої землі стала так важливою, що Англія створила нову професію суспільного працівника для колоній; теж Франція, Бельгія і Голандія почали велику суспільну службу у своїх колоніяльних районах. У Франції створено нову ділянку професіональної спеціялізації саме для працівників Суспільної Служби.

Суспільна Служба стала тепер незаступимою в новому житті і де лише зродятся труднощі, вона несе поміч одиницям, цілим групам, а теж цілим народам.

(Продовження буде).

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

„БАГАТО КОМУНІСТІВ ЩЕ НЕ ЗАЛУЧЕНІ ДО ВНУТРІПАРТІЙНОЇ РОБОТИ"

І. Качурін нарікає в „РУ" з 3 червня на те, „що багато комуністів парторганізації ще не залучені до активної внутріпартійної роботи", хоч кожний комуніст повинен „працювати з кожним комуністом". Автор подає зразки недбалої партійної праці. „На партійних зборах часто буває так: доповідь зроблена, головуючий запрошує приступити до її обговорення, а бажаючих немає, кожного разу виступають ті самі комуністи. Причина цього — в поганій підготовці зборів. В ній повинні брати участь як найбільше комуністів. Тоді активніше проходитиме й обговорення питань. А партбюро залучає до підготовки зборів дуже обмежене коло людей, — тих, хто добре пише резолюції, виступає без заминок". З повищого виходить, що там під контролею приготовляють тих усіх, що мають забирати голос в дискусії, і після того дискутують, що називається „народною демократією". Партійні головачі не можуть підготовити багато дискутантів, і тому дискусія нудна і не цікава, а Качурін хотів би, щоб було інакше, хоч не дає ради, як це зробити, щоб люди могли свобідно, без окремого „залучення", брати голос у дискусії на партійних зборах.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ОПОВІДАННЯ СОВЄТСЬКОГО АВТОРА

Ничипір Ткаченко надрукував оповідання „Батько" в „РУ" з 3 червня. Ми зачали його читати, але подивившися на початок і кінець, залишили читання, бо побачили, що це не оповідання, тільки звичайна аґітка. Ось його початок.

„В оперному театрі проходила республіканська конференція прихильників миру. Люди різних професій — шахтарі Донбасу, рудокопи Криворіжжя, сталевари Дніпропетровська, хлібороби Полтавщини, лісоруби з Карпат, академіки, інженери, громадські діячі, всі, хто зібрався тут, були об'єднані єдиним прагненням — відстояти і захистити мир". Для доповнення подамо ще й закінчення цього „оповідання":

„Тиша в залі. Гримить бас Данила Денисовича:

— Пам'ятаю п'ятьох синів, які полягли в боротьбі за мир, в ім'я майбутнього дев'я-ти онуків, які повинні жити в мирі, закликаю всіх батьків, матерів, синів і онуків відстоювати і захищати мир, приборкати поліїв війни!"

Ці Данилові слова „заля підтримала дружніми оплесками". Ткаченко чомусь назвав це не звітом із партійних зборів, тільки „оповіданням".

СТАХАНОВСЬКОЮ ПРАЦЕЮ ВИНИЩУЮТЬ ЗАКАРПАТСЬКІ ЛІСИ

„Самовіддано працюють закарпатські лісозаготівники. З кожним днем нарощуються темпи підвозки і вивозки деревини для потреб народного господарства країни. Шофери Загацького лісопункту Кушницького л і с п ромгоспу Ю. Цибла та І. Сидор виконують змінні норми на 180 прац. Високих показників на сплаві деревини добилися плотарі рахівського сплаву, зокрема тт. Шорбан, Романюк і Кануш, які при нормі сплаву деревини 50 кубометрів сплавлюють по 70-89 кубометрів за один рейс. Передові електропильщики А. Човарга та І. Каменца заготовляють за зміну по 6.5 до 7.5 кубометра лісу при нормі 4.1". Так то стахановським методом праці московські окупанти винищують закарпатські ліси.

„ПІДНЕСЕННЯ ДОБРОБУТУ ТРУДЯЩИХ В КРАЇНАХ НАРОДНОЇ ДЕМОКРАТІЇ"

„РУ" з 4 червня надрукувала під таким заголовком статтю, в якій хвалиться, як то добре живеться людям у країнах т. зв. народної демократії. „В Чехословаччині минулого року обсяг промислового виробництва перевищив довоєнний рівень — у два рази, а в Німецькій Демократичній Республіці — 1.4 раза". Далі редакція вихвалює опертя чеської валюти на совєтському карбованці та скасування всіх ощадностей чеським робітникам у банках. „В той спосіб добробут і культура вільних народів зростають", пише „РУ". Але не знати, що вона напише тепер, коли чеські робітники криваво демонстрували проти того „зросту добробуту", а їхня комуністична влада мусіла до них стріляти, щоб пригадати їм їхній „добробут" та позначити його робітничою кров'ю. Те саме сталося і в східній частині Берліну, де совєтські танки та 10,000 червоного війська нагадували мешканцям німецької столиці про комуністичний рай. Одночасно „РУ" в цій самій статті пише, що нібито „в ЗДА, Англії, Італії, Західній Німеччині та Японії понад 32 мільйони повністю і частково безробітних". На таку брехню можуть собі дозволити тільки совєтські часописи, бо вони брехнею прийшли до влади і брехнею при ній тримаються. Але брехня має короткі ноги.

„ПРО ІСТОТНІ ХИБИ В ЛЕКЦІЙНІЙ ПРОПАҐАНДІ ДРУЖБИ НАРОДІВ СРСР НА СТАНІСЛАВЩИНІ"

Про ці „істотні хиби" пише в „РУ" з 3 червня В. Котов, бо совєти ведуть посилену боротьбу, щоб змусити як найбільше людей вірити в неіснуючу „дружбу народів" їхньої справжньої тюрми народів. Про цю „дружбу" народів пишуть по часописах, про неї влаштовують публічні лекції. Але Котов не вдоволений цими лекціями, бо „далеко не всі лектори в містах і селах Станіславщини вміло доносять до трудящих великі ідеї комуністичної партії, не казують (показуй, коли нема що показувати!) силу дружби народів".

Далі Котов наводить приклад, як виглядає така невміла лекція: „Лектор Петро Шанковський в с. Росільна, Солотвинського району, прочитав поверхову лекцію на тему „Українські буржуазні націоналісти — найлютіші вороги народу". Він не показав ні воз'єднання українських земель в єдиній Українській соціялістичній державі, ні соціялістичних перетворень, що сталися за роки радянської влади на Підкарпатті, не підкреслив, що все це — це результат мудрої політики комуністичної партії і братерської допомоги трудящим України з боку російського і всіх інших радянських народів".

Автор нарікає й на те, що і Станіславський обком партії „не доцінює пропаґанди дружби народів".

СОВЄТСЬКИЙ РОМАН ПРО ЗАКАРПАТТЯ

„Свет ти наш Верховина", — зветься російський роман М. Тавелева, видрукуваний в перших трьох числах за 1953 рік, грубого совєтського журналу „знамя". Головна мета автора — виявити боротьбу Закарпаття за об'єднання з „совєтской родіной". Оповідання ведеться від імени головної постаті — Івана Белінця, який ще в дитинстві перейнявся любов'ю до комунізму, читаючи „Правду", що її приносили додому полонені з Росії. Проти Белінця стоять міцною лавою його вороги, серед яких визначається „кулак" Матлоха, що в Америці навчився був „як в'язати людей" та шпигун — вчитель Луканич.

ЗАВВАГИ СТАРОЇ ІМІҐРАНТКИ

(Початок на стор. 2-гій)

ніколи нічого доброго не вчинили ні для України, ні для Америки, як і нічого в Америці не навчилися, крім того, як керувати автомобілями. Як приїхали, то не знали, якої вони народности і тепер не знають. Їхні діти ще зрозуміють по-українському, бо їх батьки інакше говорити не вміють, але з якого вони народу, ті діти також не знають. Такі люди ніколи нічого доброго ні своїм ні кому іншому про свій край не розповідали, як тільки про темноту та нужду.

Але є серед старої іміґрації дуже багато людей, що знали, хто вони і своє українське походження тут завзято обороняли і гордились українським ім'ям. Це здебільшого сини і дочки наших чесних і добрих господарів, що приїхали до Америки заробити грошей, щоб допомогти поліпшити рідне господарство. Інтеліґенції до Америки приїжджало дуже мало, і то головно з конечности. Одні не хотіли служити в чужім війську, другі з нещасної чи розбитої любови і розпачу, а тільки дехто їхав з бажання спробувати свого щастя в новій країні.

Всіх нас, з якої б причини ми сюди не їхали, зустріла тут дуже важка праця на щоденний хліб, так само, як вона тепер зустріла й нових іміґрантів. Тільки різниця та, що тоді Америка не мала тої техніки, яку тепер має, а робоча сила була дуже дешева. Як дівчина могла знайти працю в господарстві за вісім долярів на місяць, то вона була щаслива, а працювала і по чотирнадцять годин на добу. Праця у фабриках не була така, як сьогодні! Але всі працювали і посилали гроші додому, шукаючи тут серця і душі біля своїх церков і організацій, які з тих самих дрібних центів ми утримували. Але вибухла Перша Світова Війна і ніхто з нас не міг вернути додому. Тоді ми почали розбудову українського діла на більші розміри. Теж і тоді допомагали Рідному Красві в тому, про що він нас просив, включно з великою політичною акцією.

Отже з наших центів і з праці наших рук побудували ми все те, що нова іміґрація в Америці застала. Ми просимо її: беріться до того самого діла, розбудовуйте його далі й далі бороніть українську справу, ще краще, як ми її боронили. Як так станеться, то залишимо незрушимий пам'ятник дальшим українським поколінням в Америці. А це станеться, якщо тільки будемо жити в згоді і в братній любові. Нам, старим іміґрантам, страшно дивитися на те, як тепер подробилися наші організації, як вони між собою ворогують, як зростає якась сліпа ненависть і завзятість через групові чи особисті амбіції й як мало тої тихої будуючої праці, де мало місця для амбіцій, а зате дуже багато — для добра України.

Нарікаємо на наших ворогів, але ми самі собі найгірші вороги. Ніхто нам в Америці не може заподіяти такого зла, як ми самі собі його завдаємо.

Як стара іміґрантка, що так, як і другі від довгих літ живе громадськими справами і боліє українською долею — закликаю усіх, старих і нових українців в Америці, до зрозуміння, що тільки працюючи в згоді ми можемо закріпити наше існування в Америці та дати справжню поміч поневоленій Україні. Так, як є тепер, це не розбудова нашого життя, це розклад, страшні наслідки якого пізнаємо вже за кілька років, якщо не припинимо цього лиха вже сьогодні.

НАРАДИ ВІДДІЛОВИХ УРЯДОВЦІВ У.Н.СОЮЗУ В КАНАДІ

За ініціятивою Головних Урядників У. Н. Союзу в Канаді було скликано З'їзд представників усіх Союзових відділів. Цей З'їзд відбувся в неділю 10-го травня 1953 р., в місті Торонто.

Наради почалися точно в годині 2 по-полудні й тривали до год. 7 ввечорі. Наради відкрив Голов. Контролер Волод. Гірняк та попросив пп. П. Дуду і Янішевського перевести наради.

На ці наради прибуло 33 урядники з відділів.

Програма нарад складалася з таких точок: 60-ліття У. Н. Союзу, та як нам у Канаді його відсвяткувати.

Кампанія за придбання нових членів до У. Н. Союзу в Канаді.

Суб офіс, координація праці, допоміжні організатори та пропаґанда в пресі.

Співпраця відділових урядників з Головними урядниками.

Усі ці справи реферували: Волод. Гірняк, П. Дуда, д-р І. Василенко й Ю. Зелений.

В дискусіях брали участь: Янішевський, І. Хрін, Ярошевич, Стахів, Цибуляк, Кузьма, Демидюк та багато інших.

Після ширшої дискусії вирішено, що всі Союзові відділи в Канаді мають відсвяткувати в цьому році, починаючи від місяця вересня, 60-ліття У. Н. Союзу відповідними імпрезами та концертами, на яких мають бути виголошені доповіді. В містах, де є більше число відділів, таке свято має відбутись спільними силами й заходами.

Щоб ці святкування були вдатними, то потрібно відбути їх пляново. В цій справі повинен бути висланий Обіжний Лист із докладними інформаціями до всіх відділів.

Кампанія за новими членами мала початись від 1-го червня й тривати аж до слідуючої Конвенції У. Н. Союзу, тобто до кінця місяця квітня 1954 року. Ця кампанія також повинна бути запляна організатором У. Н. Союзу в Канаді. Всі відділи, в часі тієї кампанії, повинні бути відвідані організатором В. Гірняком. На зустріч йому в тій праці повинні вийти не лише відділові урядники, але також і члени.

Суб офіс започаткувати власними силами й повести в ньому працю так, щоб відтак міг дати йому піддержку Головний офіс.

Тому, що до цього часу не було належної кооперації поміж Головними Урядниками та деякими відділовими урядниками, то ці наради схвалили, щоб цього в майбутньому не було, бо це шкідливо відбивається на розвиткові відділів.

З тих нарад знято спільну знимку, а також і вирішено, що від тепер мають вони відбуватися кожного року.

Отже ж нашою активною працею започаткуймо наші постанови посиленою кампанією за придбання нових членів до У. Н. Союзу в Канаді.

В. Г-к

ВІД УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

(В справі звороту збіркових лист „ПИСАНКИ")

Український Конґресовий Комітет отсим звертається до всіх належних організацій і осіб з проханням повернути до Комітету збіркової листи „ПИСАНКИ".

Як відомо, ці листи були широко розіслані для збору пожертв для залишенців у Німеччині. Термін збірки на „ПИСАНКУ" скінчився 31 травня ц. р., отже — прохання до всіх, — щоб переслати до Українського Конґресового Комітету як зібрані пожертви, так і листи, — повні чи невикористані.

Загально відомо, що положення наших залишенців дуже тяжке, щоденні потреби — великі, тому зібрані кошти мусять бути якнайскорше передані за своїм призначенням.

Український Конґресовий Комітет Америки

ВИЯСНЕННЯ

В справі філії УКК в Нюарку

В „Свободі" з 6 червня 1953 появилася допись з Нюарку за підписом В. Б., в якій між іншим твердиться, що в Нюарку твориться нову філію УККА.

Це твердження дописувача В. Б. не відповідає правді — і має на меті впровадити загал українського громадянства в Нюарку в блуд, — бо в Нюарку діє вже два роки Український Центральний Комітет — як філія УККА — як це виразно стверджує Централя УККА, за підписом її організаційного директора ВП. Юліяна Ревая — в листі з дня 1. 6. 1953 р.:

„. . . На терені м. Нюарку діє в характері місцевого відділу УККА — Український Центральний Комітет, який користується всіма уповажненнями Централі УККА, а зокрема її Чартером і виконує всю національно-громадську працю".

За Головну Управу УЦК (філії УККА)

Др Роман Криштальський
секретар

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Гартфорд, Конн.

Збори Відділу УКК

Дня 25 квітня відбулися в нас річні Загальні Збори Відділу УКК. Збори проходили за звичайним порядком, як вибір Президії, звіт голови і Контрольної Комісії, уділення абсолюторії, вибір Комісії Матки і т. д. Все йшло за діловим порядком, аж до точки: вибір керівних органів на біжучий рік. Тут порядок урвався. Справа в цьому, що Комісія Матка ніяк не могла знайти „охотника" на голову відділу УКК. І хоч Комісії Матці помагали „приватні" внескодавці, справа не поступила ні на крок вперед. Вибрано Екзекутиву і Контрольну Комісію, а на голову прийдеться попросити когось з Ню Йорку чи Филаделфії. А покищо на відтинку УКК панує „безкоролів'я" і застій в праці, бо стара управа не вважає вже себе компетентною виступати в імені УКК, а нова управа ще не перебрала обов'язків, бо нема голови. Тимчасом платники Національного Датку з полегшою відітхнули, бо нема кому „витягнути" з їхньої кишені десять доларів. Але, здається, що їхня радість передчасна, бо як зачувасмо в найближчому часі мають відбутися ще одні збори для вибору голови. Якщо б ті збори відбулися з таким вислідом, як попередні, тоді над політичною роботою в Гартфорді треба поставити хрестик, а документи з попередньої роботи здати до архіву.

Чайний Вечір

Пластуни-сеньйори з Куреня ім. Григора Орлика влаштували в неділю 10 травня ц. р. в залі Клюбу, чайний вечір.

Вечірка, як зазначив при відкритті пл. сен. Червінський — була безпрограмова. Кожний міг використовувати час після своєї вподоби. Але програм таки була. На неї складалися: скромна перекуска, очевидно за власні гроші, — кілька пісень, які відспівав квартет пластунок, і цілий ряд гагілок у виконанні пластунок і новачок з місцевої станиці. Цікаво тільки, чому ініціятори назвали ту вечірку „чайний вечір", коли це ділося в білий день, а чаю взагалі ніхто не бачив.

Але я думаю, що головним чинником була не форма вечірки, а ціль для якої її влаштовано. А ціллю, як довідусмося, було: зібрати кілька долярів на допомогу українським пластунам в Німеччині, які через різні перешкоди не могли еміґрувати. Як бачимо, ціль гідна признання й наслідування.

День Матері

Свято в честь Пречистої Діви Марії і День Української Матері, влаштували спільними силами: „Пластприят", Пластова станиця і українська вечірня школа — 17 травня ц. р.

Більшу частину програми виповнили своїми виступами шкільні й передшкільні діти. Присутні з увагою вислухували декламацій юнаків і юначок, нагороджуючи їх рясними оплесками. Дві діточі сценки також викликали признання в глядачів.

Спільна молитва - просьба перед образом Божої Матери про кращу долю України, до глибини душі зворушувала публіку, витискаючи в декого навіть сльози. Відповідний до хвилини, добре опрацьований реферат — прочитала п-на С. Гафткович.

Слідячи за точками програми і їхнім виконанням, треба признати, що виховники пластунів і учительський персонал вечірньої школи, мусіли вложити, направду, багато труду і праці в підготовку до цього свята. Але за це вони мали повну сатисфакцію, побачивши вислід своєї праці. Очевидно, що найбільша радість була для тих матерей, діти яких виступали на сцені й які по закінченні програми обдарували своїх мамусь китицями квітів.

Свято Героїв

Заходом відділу ООЧСУ відбулося в неділю 24 травня „Свято Героїв". В програмі свята було тільки дві точки, але вони вповні задоволили публіку. Не тому може, що це тривало коротко. Цілком ні, бо програма тривала дві години з „гаком". Але тому, що програма була відмінна від всіх інших програм і була чимсь новим в місцевих обставинах.

В програмі був короткий, але змістовний реферат п. Ф. Коршенюка і вистава „Україна в Крові" — драма на три дії з часів Визвольних Змагань. Хоч постанову вистави не можна назвати мистецькою — публіка з заціклавленням слідила за перебігом дії.

Добре було б, щоб нова форма програми, заініційована ООЧСУ, знайшла наслідувачів.

Посвячення фундаментів під будову нової укр. кат. церкви

Субота 30 травня 1953 року буде пам'ятним днем для української громади в Гартфорді. Того дня відбулося посвячення наріжного каменя під будову нової, простороі української католицької церкви. Властиво, це було посвячення долішньої частини церкви, в якій з нагоди більших свят вже буде можна відправляти Богослужения. Акту посвячення довершив Преосвященний Єпископ - помічник Кир Амвросій Сенишин зі Стемфорду в сослуженні духовенства з довколишніх парафій. Около сім сот осіб було присутніх на посвяченні й на торжественній Службі Божій, яку з тої нагоди відправив о. П. Скриньковський. Діяконували оо.: П. Федорчук і Е. Манастирський. На Службі Божій був присутній Єпископ Гартфорду Преосвященний Г. Дж. О'Брін, генеральний Вікарій гартфордської дієцезії о. І. Ф. Каллаган і кілька священиків. Місцевий англомовний щоденник „Ді Гартфорд Таймс" помістив ширшу рецензію про посвячення і то на першій сторінці, як також й знимки з акту посвячення. На прикінці хочу зазначити, що нова церква будується в дуже гарнім і догіднім місці.

Концерт Хору

Того самого дня вечором відбувся концерт Українського Національного Хору, який виступав той раз під диригентурою п. С. Саворського.

Ми вже мали нагоду на різних академіях бачити виступ нашого хору, але тоді це зігналося до двох-трьох пісень і все. На цей раз хор виступив з багатим репертуаром і зумів задоволити публіку. Правда, в деяких піснях відчувалося не солідна підготовка, але це було мало замітне і взагалі не псувало ніхому настрою. В репертуарі концерту було: „Владико Неба і Землі" — Артемовського, „Почаївська Божа Мати" — Леонтовича, „Через поле..." — Котка, „Огні горять" — Людкевича, „Ой з-за гори" — Кошиця, „Весняний день" — Недільського, „Гасніть зорі" — Ярославенка, „Ой наїхали вози" і „Задзвеніmо" — Воробкевича, „По той бік гора" — Давидовського і „Діброва" — Іванова. Крім цього мужеський хор ще відспівав дві пісні: „Закурило снігом Тебе Україно" і „Розмріяний Студент". Солісти: п-на С. Гафткович, п. В. Балацький, п-ні А. Пришляк і п. О. Кузьма, — назагал відспівали свої партії добре.

Це, без перебільшення, був направду гарний мистецький вечір, який викликав приємні враження в слухачів. Одиноким дисонансом була більшість порожних місць на залі.

Яро Тро-кий

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149. 2-й Ав.

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю дня 26-го червня, буде влаштований, на закінчення передвакаційного сезону, — Вечір Фейлетонів, в якому візьмуть участь: Степан Вусатий, Ікер і Микола Понеділок. Вечором проводитиме ред. Р. Купчинський, а твори читатиме Вол. Змій. Управа Клюбу сподіється, що цей інтересний вечір на закінчення сезону стягне більшу кількість не тільки членів, але й симпатиків Клюбу.

Сиракюз, Н. Й.

Жалібна Академія в честь сл. п. С. Петлюри і сл. п. Є. Коновальця

Стараниям місцевого Відділу ОДВУ і Української Православної Громади, відбулась в дні 24 травня Жалібна Академія, присвячена сл. пам'яті С. Петлюри і Є. Коновальця.

Голова ОДВУ п. М. Клюскин відкрив академію коротким словом, після цього слідували доповіді п. І. Демиденка про С. Петлюру і п. М. Середовича про Є. Коновальця.

Пан І. Демиденко після своєї доповіді пригадав присутнім, що саме сьогодні (24) є відкриття пам'ятника С. Петлюри в Парижі і попросив присутніх вшанувати цю замітню подію вставанням з місць.

П. Корибут-Вишневецький відчитав два власні вірші.

З кількох декламацій, які виконано на академії, слід відмітити успішний виступ маленької Ліди Величко і дуже вдале виконання поезії В. Лепкого „І в мене був свій рідний край" п. М. Паливоди.

Хор Української Православної Громади під керівництвом п. Л. Склонного відспівав бездоганно в'язанку пісень. Дуже симпатичний був виступ жіночого хору.

Наприкінці п. І. Пігуляк, учасник наших Визвольних змагань, говорив про вагу геройства у нашій визвольній боротьбі.

Академію закінчено відспіванням Національного Гимну.

М. К.

ВСЯЧИНА

ПЕС ДІСТАВ МЕДАЛЮ І... ПЕЧЕНЮ

В Ню Йорку собака Князь Ерік дістала медалю за те, що зловила бандита та врятувала гроші, які той злодій хотів украсти. Бандит напав на ресторан пр 101 Вест вулиці і при допомозі ді, що називається „руки вгору", захопив з каси $1,718 та втікав у напрямі до Центрального парку. Саме туди проходив слуга барона М. Ф. Валдеса із його собакою. Поліцист здоганяв злодія, а слуга пустив собаку, яка зловила бандита та притримала його до тісї хвилини доки не надбіг поліцист. Представниця товариства для боротьби з жорстокістю в поведенні з тваринами пані Панріста Г. Гаррісон і власник ресторану вирішили відзначити геройський вчинок собаки Князя Еріка. Пані Гаррісон повісила на шию собаки медалю, а власник ресторану винагородив його смачною печенею. Кажуть, що герой дня втішався більше печенею, як медалею.

$1,500,000 САМОЦВІТ В БРОШЦІ КОРОЛЕВИ ЄЛИСАВЕТИ

Найбільший рожевий самоцвіт світу, якого вартість сягає 1,500,000 долярів, вставили до брошки королеви Єлисавети II., і цю платинову брошку подарували їй як коронаційний дар. Цей самоцвіт дістала вона як шлюбний дарунок, а тепер з нього зробили коронаційний клейнод.

СИН АВТОРА ФІЛЬМУ „Ж И Д С Ю З" ПОБУВАВ В ІЗРАЇЛІ ПІД ПРИБРАНИМ ПРІЗВИЩЕМ

Томас Гарлян, син відомого автора протижидівського фільму „Жид Сюз" Віта Гарляна, побував три тижні інкогніто в Ізраїлі. Він приїхав до Ізраїля як представник французької фільмової фірми під ім'ям Тамас Ісіцаг і збирав матеріяли до нового документального фільму, який буде накручувати пізніше. Жидівські уряди не знали його правдивого прізвища, аж він сам, після повороту з Парижу повідомив про себе. Від другої світової війни він живе у Франції, де багато писав про гітлерівські злочини над жидами.

ПОЦІЛУНОК У АВТІ КОШТУЄ $13.

В місцевості Спрінгфілд, Н. Дж. їхав автом пан Джеймс Е. Кларк і під час їзди обняв руками жінку, що їхала з ним. За цей поцілунок рідної жінки мусів він заплатити $13, бо його вчинок побачив стейтовий інспектор моторового руху Джеймс Вавенда. На карному квитку йому написали таке: „Цілування — руки не на керівниці — автострада — кара $13".

11-РІЧНИЙ ХЛОПЕЦЬ ЇХАВ АВТОМ ПО НАЙРУХЛИВІШІЙ АВТОСТРАДІ

Коло літовища в Нюарку стояло тягарове авто без шофера. До нього всів 11-річний хлопець із своїм 7-річним приятелем і проїхав цим важким автом три милі по найрухливішому шляху без жадної пригоди. Але нещастя стрінуло сміливого шофера, коли він висідав з цього „позиченого" авта. Саме тоді над'їхала поліційна стежа і затримала юних шоферів. Вона відвезла їх до канцелярії суду для малолітніх, де вони будуть відповідати за свій нерозважний вчинок.

ГУБЕРНАТОР ЛАДЖ СПІЗНИВСЯ ДО УРЯДУ, БО ВИТЯГАВ КАЧАТКО З КАНАЛУ

Губернатор стейту Конектикат Джан Дейвіс Ладж спізнився до уряду, бо саме тоді, коли він їхав автом до праці, переходила через автостраду качка з сімома качатами. Качата з матір'ю втекли між дерева, що побіч автостради, але одно втікало через грати, що над каналом, і впало в канал. Шофер губернатора разом із шофером тягарового авта взялися витягати кача. Губернаторів шофер тримав за ноги шофера тягарового авта, який коміть головою схилився до каналу, щоб витягнути нещасне качатко. Губернатор Ладж тримав свого шофера за стан, і так спільними силами врятували життя настрашеному качаті, яке навіть не знало, хто врятував йому життя.

Ню Йорк приготовляється до підвищення цін їзди підземкою

Ню Йорк, Н. Й. — Новостворена Дирекція транспорту приготовляється до підвищення цін їзди підземкою і її голова Г. Вінґгем має опрацювати бюджет, щоб знати, до якої висоти треба буде підвищити ціну за окрему їзду „собвеями". В тій цілі відбулися розмови з представниками профспілок транспортових робітників (32,000), які належать до К.І.О. та з представниками профспілки, що належить до А. Ф. Л. (2,500). Підвишка цін їзди мала б бути з початком серпня. Робітники домагаються 25-центової підвишки на годину для всіх працівників. Вже надійшла перша частина окремих металевих знаків („токен") в числі 300,000, а всіх цих знаків має бути коло 50,000,000. Ці металеві знаки трошки менші за срібні десятицентові монети („дайми"), їх виконують різні фірми, щоб вони були готові до кінця липня.

ЛЮТЕРАНСЬКА ЦЕРКВА ПІДТРИМУЄ АНТИСОВЄТСЬКИЙ РУХ В НІМЕЧЧИНІ

Гюстон, Тексас. — На синоді Лютеранської Церкви Міссурі промовляв презес Лютеранського світового об'єднання, який вказав на значення віруючих людей в протисовєтському спротиві Німеччини, що набрав виразних форм в останній час. Сила спротиву має свої засновки в прив'язаності і відданості церкві тих людей, що діють там, — твердив презес об'єднання.

ПОДЯКА

Почуваюся до обов'язку подякувати о. Михайлові Запаренкові Парохові Церкви св. Тройці в Трентоні, Н. Дж., за кількаразове відвідання мене в шпиталі, де я лежав смертельно хворий.

Хай Вам, Отче Всевишній сторицею винагородить Ваше щире християнське діло.

Григорій Стоякевич.

Посмертна Згадка

ДАНИЛО СЕЛІНСЬКИЙ, довголітній член відділу 238 УН-Союзу в Бостоні, Масс, помер в 74 р. життя 7. червня 1953 р. Походив з містечка Озірна, пов. Зборів Зах. Україна. Був організатором відділу 238, що тепер є найбільшим відділом Нової Англії. Полишив у смутку жінку Марію й одного сина Ілю, що тепер є секретарем відділу, який колись був зорганізований його батьком. Полишив також невістку, двоє внуків та брата. Покійний брав завжди чинну участь в громадськім житті і все жертвував більші суми свого гроша на народні цілі. Похорон відбувся при участі 4 священиків та великої кількости Членів відділу 238, Тов. Запорозької Січи та Знайомих і Приятелів, з української православної церкви на українській цвинтар у Вунсакет, Р. Ай., де Покійний був також членом. Хай американська земля буде Йому легкою.

М. Давискиба.

ІГНАТ ГЕЧАР, довголітній член Бр. св. Апп. Петра і Павла відділ 102 УНСоюзу в Клівленд, О., помер в 74 році життя 23. травня 1953 р. Походив зі села Терпошів, пов. Старий Самбір. До Союзу вступив 1923 р. Полишив у смутку дружину Катерину, доньки Марію, Юстину і Катерину, сина Івана й внуків. Похорон відбувся 26. травня 1953 р., з церкви св. Марії в Бедфорд. О. Тлінні останки поховано на Бедфорд Семетері, Бедфорд. О. — В. И. П.!

М. Бобечко, секр.

ПОДЯКА

Дня 5-го червня 1953 р. Всевишній покликав до себе нашу Найдорожчу й Незабутню Маму, Бабуню й Сестру **АННУ МАРІЮ з ЛЕВИЦЬКИХ ГАНКЕВИЧЕВУ**, вдову по бл. п. о. Михайлові Ганкевичеві, парохові сіл: Пороги, Винятинці, Звиняч і Вілявинці, деканові чортківського Деканату — на початку 70-го року її працьовитого, побожного, повного терпінь та посвяти життя. Дня 9. червня відпровадили ми її на вічний спочинок на кладовище св. Івана (St. John's) в Бруклині, Н. Й. — з церкви св. Юрія в Ню Йорку.

Отсею дорогою хочемо висловити нашу глибоку вдячність Всім Тим, що молитвами похоронних обрядів торували Її дорогу до Господа, всім що прийшли відвідати Її в останнє та відпровадити Її на місце вічного спочинку, даруючи молитви, квіти та жертвували для нас свій час і труд при влаштуванні похорону.

Зокрема дякуємо Впр. оо. Василянам і о. Ігуменові Михайлові Вавриковi, о. Пароховi Дидикові, о. Ганасові, Впр. отцям: о. Вояковському, о. Мельничукові, о. Мігоцькому, о. Луцишиновi, о. проф. Побігущi, о. Кікичеві та о. Чайківському, за те, що не жалуючи дорогого часу й труду так часто відвідували Покійну в днях Її недуги та вкапилищ п. Яремі, відправляючи заупокійні Богослужби та за величавий похорон, який був вповні ще земською нагородою Покійній за її чесне життя та сповнений обов'язок супроти Бога, Родини й України.

Хорові „Думка" ми щиро вдячні за їх прегарну молитву — спів на панахиді дня 8.6.53, також проф. Онуфрикові за його участь в Богослуженні і похороні, а Ласкавому п. Яремі за солідне та вміле урядження похорону, в якому він виказав багато зрозуміння й ніжности у відношенні до родини.

ДІТИ, ВНУКИ, СЕСТРИ І БРАТИ.

ТАРЗАН, ч. 3093. Щасливе приземлення.

„Ще один коминок, ще одна кімната", мимрив Тарзан.

„Надіюся, що немає її власника".

Але кімната була замешкана і, за хвилину, Тарзан споглядав серйозне гарне обличчя дівчини при вікні.

Тоді, йдучи від коминка, він перейшов кімнату та мовчки зблизився до неї.